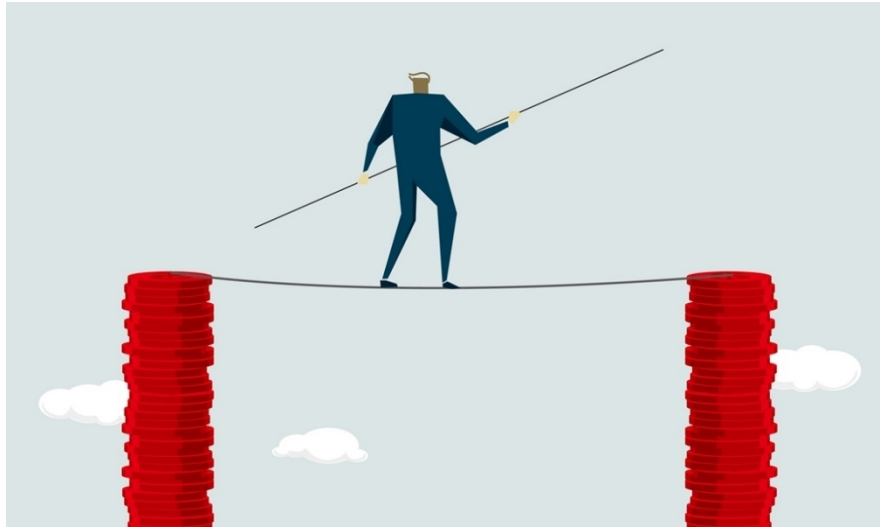
Presentatie rechtmatigheidsverantwoording

MT en organisatie

gemeente Staphorst

Agenda

- De rechtmatigheidsverantwoording? Waarom, scope, wat?
- Hoe hebben we ons hierop voorbereid?
- Wat moeten we nog doen?
- Vragen?

De rechtmatigheidsverantwoording?

A. Waarom?
B. Scope?
C. Wat gaat er veranderen?

Waarom wordt de RMV ingevoerd?

Aanleiding invoering:

Commissie Depla (2014) → advies om de rechtmatigheidsverklaring van de accountant te vervangen voor een rechtmatigheidsverantwoording van het College.

Doelen invoering RMV:

College verantwoordelijk voor een rechtmatige uitvoering van de begroting

Het is daarom aan het college om hier verantwoording over af te leggen

Doel: heeft een kwaliteit verhogend effect de financiële bedrijfsvoering bij gemeenten.

Een expliciete rechtmatigheid verantwoording door het College onderstreept de politieke aanspreekbaarheid van het College van B&W.

Scope rechtmatigheidsverantwoording?

- Rechtmatig handelen is handelen overeenkomstig de externe en interne regelgeving!
- Rechtmatigheidscontrole ingevoerd in 2004 bij invoering BBV. Naleving rechtmatig handelen op basis van financiële geldstromen (financiële rechtmatigheid)
- Er is onderscheid te maken tussen financiële rechtmatigheid en niet financiële rechtmatigheid
- Scope rechtmatigheidsverantwoording 2023 is alleen financiële rechtmatigheid! Dit veranderd dus niet!

Scope rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidscriteria Financiële transacties / beheer handelingen

Begrotingscriterium	Voorwaardencriterium	M&O criterium
• Overschrijdingen begroting • Onderbouwen of ze passen binnen het gemeentelijk beleid • Toelichten in jaarrekening	• Voldoen aan geldende wet- en regelgeving • Extern een interne regelgeving • Doelgroep, termijnen, grondslagen, normen • Recht, hoogte en duur!	• Misbruik en oneigenlijk gebruik • M&O Kader • Frauderisico-analyse • Borging in processen (met name subsidies, sociaal domein)

Wat gaat er veranderen?

Jaarverslag en jaarrekening:

- Rechtmatigheidsverantwoording (geen verklaring!) onderdeel van de jaarrekening. Accountant controleert deze op getrouwheid.
- Toelichting in paragraaf bedrijfsvoering als verantwoordingsmiddel (eventueel in aparte paragraaf rechtmatigheid)

Wat gaat er veranderen?

Bijlage 1 Modelverantwoording (verplicht)

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders[17]

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op <datum> vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt <x>% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € <x>.

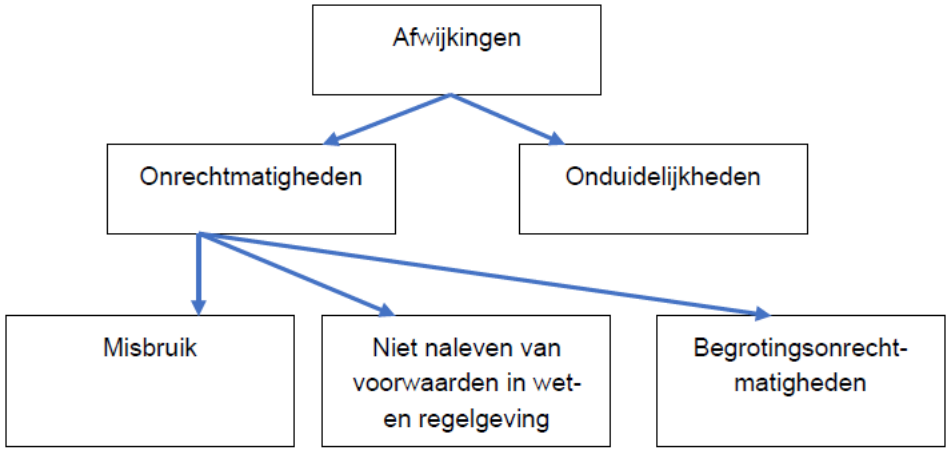
Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties <niet> rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen[18]:

-
-

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Ter illustratie volgt hieronder een voorbeeld waarbij verschillende casuïstiek is opgenomen, uitgaande van de onderstaande uitgangspunten:

Totaal lasten inclusief toevoegingen aan reserves:	€ 100.000.000
Door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens: 2%	€ 2.000.000
Door de raad vastgestelde rapportagegrens:	€ 400.000

Casus 1:

Rechtmatigheidsfouten:	€ 2.500.000
Onduidelijkheden:	€ 750.000

De gemeente neemt in de rechtmatigheidsverantwoording de rechtmatigheidsfouten op van € 2.500.000 omdat dit bedrag boven de verantwoordingsgrens ligt. In de paragraaf bedrijfsvoering worden in ieder geval de individuele onduidelijkheden gemeld, voor zover deze boven de € 400.000 liggen.

Wat gaat er veranderen?

Essentie wijziging: verschuiving inhoudelijke verantwoording van accountant naar College.

Rol college van B&W

- Gehele College integraal verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording
- Bedrijfsvoering en kwaliteit interne beheersing komt meer op de agenda te staan. Dit is de eerste stap, mogelijk is het vervolg een breder in control statement (doelmatigheid en doeltreffendheid)

Rol organisatie

- Versterken kwaliteit interne beheersing en VIC
- Proceseigenaarschap goed borgen. Basisvoorwaarde interne beheersing!
- Sturen op samenspel 1e lijn (primaire proces), 2e lijn (control) en 3e lijn (VIC).

Rol accountant:

- Controle jaarrekening inclusief rechtmatigheidsverantwoording. Deze laatste wordt onderdeel van de jaarrekening.
- Accountant toetst of de rechtmatigheidsverantwoording getrouw tot stand gekomen is (eens met conclusie, juiste controles uitgevoerd, dossier? De organisatie is dus zelf aan zet!)

De rechtmatigheidsverantwoording: Oud vs Nieuw?

Oude situatie:

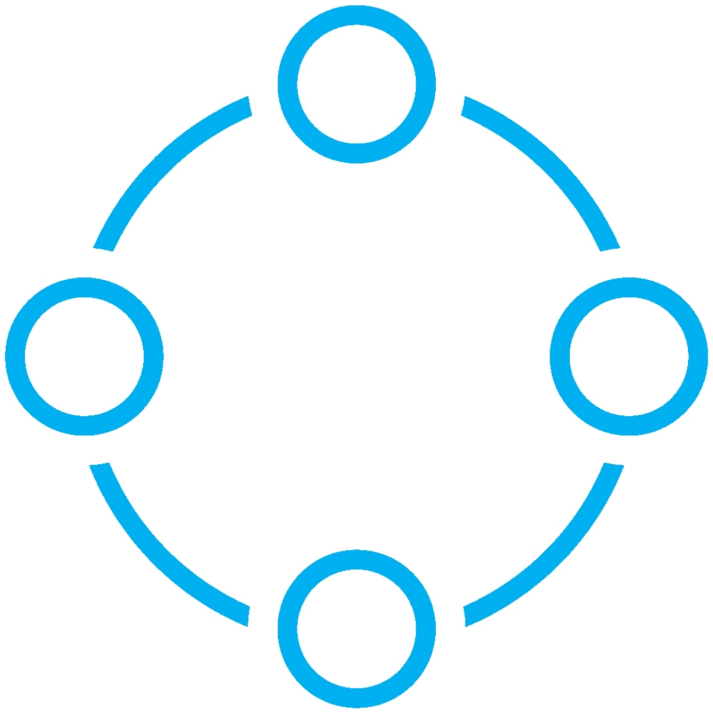
- Gesprek vooral tussen Raad & accountant. Indirect verantwoording afleggen door College B&W over rechtmatigheid;
- Accountant toetst financiële beheershandelingen zelf aan het normenkader;
- Oordeel over de rechtmatigheid is mede van invloed op de strekking van de controleverklaring;
- Vooral achteruit kijken.

Nieuwe situatie:

- Gesprek vooral tussen Raad & College van B&W. Direct verantwoording afleggen door College B&W over rechtmatigheid;
- College van B&W staat aan de lat voor oordeel over rechtmatigheid, maar de accountant geeft wel aan dat de verantwoording 'juist en volledig is';
- Als het wel een rechtmatigheidsfout is maar geen getrouwheidsfout, is deze fout niet van invloed op de strekking van de controleverklaring;
- Ook vooruit kijken, verbetering interne beheersing

.

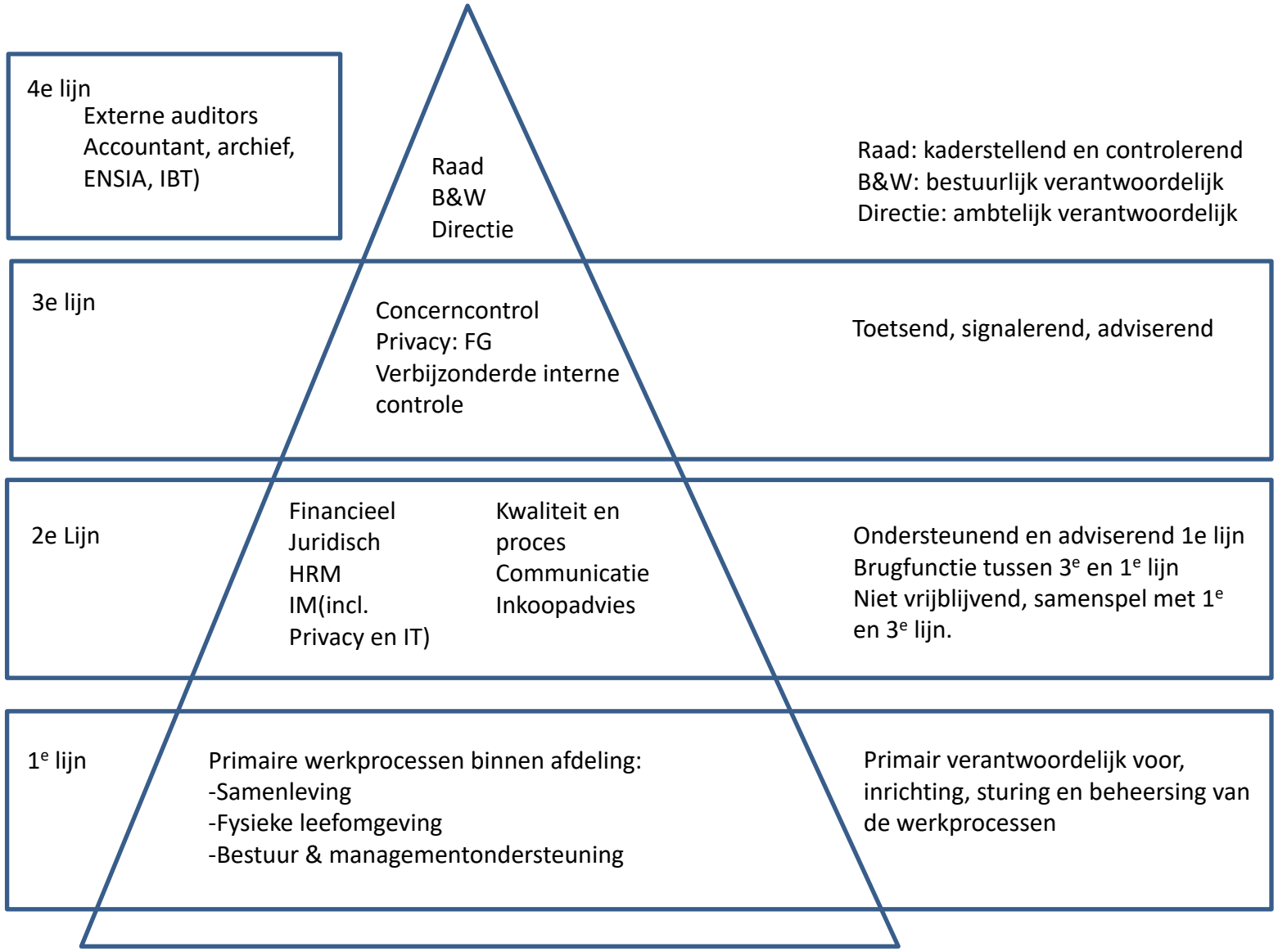
Hoe hebben we ons hierop voorbereid?

Rol organisatie

- Versterken kwaliteit interne beheersing en VIC
- Proceseigenaarschap goed borgen. Basisvoorwaarde interne beheersing!
- Sturen op samenspel 1e lijn (primaire proces), 2e lijn (control) en 3e lijn (VIC).

Uitwerking Visie op Control

Wat moeten we nog doen?

Onderwerp	**Instrument**	**Verplicht/ optioneel**	**Domein**
Inrichten rechtmatigheidsbeheer	Verordening ex artikel 212 Gemeentewet	Verplicht	Raad
Inrichten accountantscontrole	Verordening ex artikel 213 Gemeentewet	Verplicht	Raad
Opdrachtverstrekking accountant	Raadsbesluit (bijvoorbeeld via een controleprotocol)	Verplicht	Raad
Inventarisatie wet- en regelgeving	Normenkader	Verplicht	1. College 2. Raad vaststellen
	Toetsingskader	Optioneel	College
Operationaliseren rechtmatigheidsbeheer	Beheersmaatregelen	Verplicht	College
Afwijkingen opnemen in rechtmatigheidsverantwoording	Verantwoordingsgrens	Verplicht	Raad
Afwijkingen opnemen in paragraaf bedrijfsvoering	Rapportagegrens	Optioneel	Raad

Belangrijkste aandachtspunten

- Verantwoordingsgrens en rapportagegrens
- Verantwoording via paragraaf bedrijfsvoering
- Begrotingsrechtmatigheid: naleving begrotingsregels en borgen in P&C Cyclus. Meer aandacht voor realistisch begroten en tussentijdse rapportage
- Naleving Europese aanbestedingsregels: betere borging van de naleving in de organisatie. Nu een aandachtspunt!
- M&O beleid: opstellen gemeente breed M&O beleid inclusief frauderisicoanalyse en deze borgen in de organisatie.

Stappenplan

Mei – juli 2023

Ambtelijke voorbereiding kaderstelling
-Presentatie MT, College en Raad
-Aanpassen financiële verordening
-Verantwoordingsgrens
-Rapportagegrens
-Inhoud paragraaf bedrijfsvoering voor rechtmatigheid
-Aanpassen normenkader, toetsingskader, VIC plan en werkprogramma's

Augustus – september 2023

Besluitvorming in College en Raad
-Nieuwe financiële verordening
-Nota rechtmatigheid met de kaders
-Controleverordening
-Controleprotocol
-Normenkader
-Nota M&O beleid

September 2023 – maart 2024

Implementatie in organisatie
-Uitvoeren controles rechtmatigheid
-Rapporteren uitkomsten
-Bespreking met accountant
-Opstellen rechtmatigheidsverantwoording en paragraaf bedrijfsvoering
-Bestuurlijke behandeling

Denklijn verantwoordingsgrens

- Door de raad vast te stellen
- Bandbreedte tussen de 0% en 3%
- Huidige grenzen accountant rechtmatigheid: 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden
- Denkrichting ambtelijke voorbereiding: 3% waarbij we controleren met een norm van 1% om aansluiting te houden met de getrouwheidsgrens van de accountant
- Waarom: geen onderscheid meer tussen fouten en onzekerheden in nieuwe situatie, leertraject. Met 3% hebben we meer marge in het implementatietraject
- Eventueel zou de grens na 2 of 3 jaar verlaagd kunnen worden naar 1%

Denklijn rapportagegrens en invulling paragraaf bedrijfsvoering

- Rapportagegrens van 100.000. Alle financiële rechtmatigheidsfouten hoger dan 100.000 worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering
- Huidige rapportagegrens vanuit de accountant is 60.000. Deze staat al jaren vast terwijl de activiteiten wel groeien. Daarom de bijstelling naar 100.000 als voorstel.

Denklijn begrotingsrechtmatigheid

Huidige situatie: blijft gelijk

- Lasten zijn geautoriseerd door de Raad op programmaniveau
- Investeringskredieten zijn geautoriseerd per totaal investeringskrediet
- Open-einde regelingen zijn uitgezonderd, mag overschrijding plaatsvinden
- Extra lasten mogen goedgemaakt worden door extra baten
- Tussentijdse autorisatie overschrijdingen via tussentijdse rapportage

Beoordeling begrotingsonrechtmatigheden t.b.v. de rechtmatigheidsverantwoording:

- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting van de programma's.

Denklijn bestuurlijk traject

- Financiële verordening aanpassen op hoofdlijnen
- Nota rechtmatigheid opstellen en hierin alle specifieke zaken opnemen en deze voor de raadsperiode laten vaststellen
- Normenkader rechtmatigheid: alleen wet- en regelgeving die de financiële rechtmatigheid raken
- Toetsingskader om het normenkader te concretiseren en af te grenzen wat onder de rechtmatigheidsverantwoording van het College valt en wat onder de getrouwheidscontrole van de accountant valt.

Vragen?